



## **С Т А Н О В И Щ Е**

**От доц. д-р Даниела Венциславова Георгиева**  
*Международно висше бизнес училище - Ботевград*  
*Професионално направление: 3.8. „Икономика (счетоводство)“*

**Относно:** дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ към Международно висше бизнес училище.

**Автор на дисертационния труд:** Катерина Николова Панкова  
**Тема на дисертационния труд:** *Управление на риска при дългосрочни проекти в бизнес-среда с помощта на реални опции и лизинг*

**Основание** за представяне на доклада: Заповед № 21 от 31.01.2022 г. на Ректора на МВБУ.

### **1. Информация за докторанта**

Катерина Николова Панкова се е обучавала съгласно Заповед на Ректора на МВБУ № 272 от 04.11.2019 г., по докторска програма 3.7. „Администрация и управление“, докторска програма "Бизнес администрация". Обучението е осъществено в *самостоятелна* форма през периода 04.11.2019 г. – 04.11.2022 г. Докторантката е отчислена с право на защита със Заповед на Ректора на МВБУ № 20 от 31.01.2022 г.

Докторантката е завършила ОКС Бакалавър, специалност “Международни отношения, с професионална квалификация: Специалист за дипломатическа, консулска и външнополитическа дейност“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“ през 2008 г. и ОКС Магистър, специалност “Бизнес Администрация“ през 2014 г. в УНСС. От 2008 г. до сега Катерина Панкова заема позиции като офис мениджър в „БИГЛА III“ ООД; Агент – работа с клиенти в Sutherland Global Services и експерт в Амджен България ЕООД. В допълнение докторантката е реализирала и стаж в Дипломатическия институт на Министерство на Външните работи на Република България през 2009 г. Професионалният профил и кариерно развитие на докторантката имат отношение към разгледаната в дисертационния труд проблематика и са показателни за фокусиране на

творческата биография на Катерина Николова Панкова в сферата на администрацията и управлението.

## **2. Обща характеристика на представения дисертационен труд**

Избраната от докторантката тема е дисертабилна, като позволява да се открият съществени проблеми в управлението и контрола на проектните дейности, базирано на управлението на риска. *Актуалността* на анализирания проблематика произтича от необходимостта за вземането на ефективни и ефикасни управленски решения за започване и финансиране на дългосрочен проект в условията на икономическа несигурност. В допълнение оценката на риска в резултат на измененията на външните и вътрешни фактори на средата още на етапа на подготовка на даден проект е основополагащо за неговото успешно реализиране.

В структурно отношение разработката е логически издържана и е постигната сравнителна балансираност между отделните ѝ части. Дисертационният труд обхваща обем от 186 стандартни страници, разпределени както следва: увод (8 страници); основен текст, систематизиран в три глави (154 страници); заключение (7 страници); списък на използваната литература (6 страници) и приложения (5 страници). Съдържанието на дисертационния труд е илюстрирано посредством 37 бр. таблици и 5 бр. фигури. Библиографската справка съдържа 142 източника, от които 37 научни заглавия на български автори. Няма цитирани нормативни документи или информационни източници от Интернет. Насърчавам обаче докторантката да направи по-задълбочен анализ на нормативната уредба в областта, предвид факта, че в разработката се разглеждат проблеми, имащи пряко отношение към приложимото законодателство.

В увода Катерина Панкова ясно обосновава значимостта на избраната тема и ясно дефинира целта, изследователските задачи, предмета, обекта, също така и ограничителните условия в дисертационния труд. Основната теза, застъпена в дисертационния труд е, че „рискът в инвестиционната дейност открилите се при новите икономически и финансови реалности от началото на XXI век тенденции в материализирането на рискови фактори и обстоятелства при инвестиционната дейност налагат намирането на нови подходи за управление на риска в дългосрочните проекти“. От основната теза са изведени за валидиране три работни хипотези. Използваните научноизследователски методи и подходи позволяват провеждането на задълбочено научно изследване по избраната проблематика, както и

достоверно аргументиране на поставените от дисертанта теза и хипотези.

Стилът на разработката и използваната терминология са на необходимото научно ниво. С конкретни препратки са указани източниците, които докторантката е използвала. Въз основа на изложеното считам, че в структурно отношение представената разработка отговаря на изискванията за дисертационен труд.

### **3. Оценка на съдържанието на дисертационния труд**

*Първа глава* от дисертационния труд е с наименование „Теоретични основи на управлението на рискови решения“ и е посветена на въпроса за взаимовръзката между категориите „неопределеност“ и „риск“. Основният акцент на теоретичния обзор е поставен върху рисковите фактори и техните видове, стратегии за управление на рискови решения и методологически аспекти и критерии за вземане на рискови решения. Изведен е теоретично обосноваван извод, че „рисковите решения не се поддават на точна формализация и не позволяват да се създават формализирани критерии във вид на функции за рискова полезност или рискови предпочитания. В повечето случаи става дума за субективни препоръки, които могат да се отчитат в процеса на вземане на рискови решения при отчитане на особеностите в характера на мениджъра, собственика или други лица, вземащи решения“. Направеният задълбочен анализ в първата глава от дисертационния труд е в съответствие с първата и втора изследователски задачи, поставена от Катерина Панкова в увода, като същевременно е основа за надграждане на научното проучване във втора глава.

*Втората глава* на дисертационния труд е с наименование „Аналитични методи за отчитане и обосноваване на рисковете при дългосрочни проекти“. Тя е фокусирана върху по-задълбочен анализ на методите за отчитане и обосноваване на рисковете при дългосрочни проекти. По-детайлно са изследвани и обобщени:

- Моделирането на промените в параметрите на паричния поток и обосноваване на оценките за устойчивост на нетната настояща стойност (Net Present Value - NPV), което се свързва с методите на дискретен анализ и Монте–Карло.

- Последователността на разчетите при дискретния анализ на чувствителността на NPV за инвестиционния проект по отношение на изменението на параметрите на паричния поток и базовия лихвен процент въз основа на имитационно моделиране.

Направените във втора глава на разработката анализи и съждения

съответстват на поставената четвърта изследователска задача.

*Трета глава* с наименование „Възможни практически подходи за управление на рисковете в дългосрочни проекти“ е посветена на представяне на методика за изследване на подходи за управление на рисковете чрез конкретизиране на всеки от компонентите. Изследва се оперативното управление на рисковете с помощта на реалните опции и лизинг в BioPharmG Int. Направените в трета глава на дисертацията практико-приложни анализи са в унисон с третата изследователска задача.

В заключение може да се обобщи, че Катерина Панкова може ясно да очертае и научно аргументира своите виждания по разглеждания проблем, като предлага методически решения и обосновани предложения. В този контекст представеният дисертационен труд притежава доказателства за научно-приложни резултати.

#### **4. Оценка на научните и научно-приложни приноси**

Обстойният прочит на представения дисертационен труд ми дава основание да приема претенциите на докторантката за научно- и практико-приложни приноси, като същите обаче следва да бъдат по-ясно очертани в извода на дисертацията.

#### **5. Оценка на автореферата**

Авторефератът е в обем от 37 страници, вкл. титулна страница, публикации по темата и основен текст. Справката за приносите правилно представя научните постижения в дисертацията.

#### **6. Публикации и участие в научни форуми**

Докторант Катерина Панкова е представила 3 (три) научни публикации, от които 1 (един) доклад, 1 (една) статия и 1 (една) разработка в годишник с научни трудове. Представените от докторантката научни публикации са свързани с темата и съдържанието на дисертационния труд и отговарят на необходимия брой публикации.

#### **7. Критични бележки и препоръки**

В голяма степен всички мои критични бележки и препоръки, които съм отправяла при вътрешната защита на дисертационния труд, са добросъвестно отразени от докторантката. Бих си позволила да препоръчам на докторантката да задълбочи своите анализи по проблематиката, като за целите на бъдещи свои изследвания внимателно



подхожда към използването на чуждици (пр. стр. 152 – „лизингов контракт“).

*Към автора на дисертацията бих искала да задам следния въпрос: По какъв начин жизнения цикъл, в който се намира предприятието, юридическият му статут и това дали става въпрос за семеен бизнес или не оказват въздействие върху избора на подход за управление на рисковете в дългосрочни проекти?*

## **8. Заключение**

Дисертационният труд „Управление на риска при дългосрочни проекти в бизнес-среда с помощта на реални опции и лизинг“ съдържа научни и научно-приложни приноси и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и на вътрешните правила на МВБУ. Поставената в дисертацията цел е постигната. Посочените приноси обогатяват съществуващите знания и са в състояние да подпомогнат практиката в изследваната област. На тази основа *подкрепям* присъждането на образователна и научна степен “доктор” по професионално направление 3.7. "Администрация и управление" на Катерина Николова Панкова.

**Съобразно изискванията на ЗРАСРБ настоящото становище завършва с положителна оценка на дисертационния труд.**

06.04.2022 г.  
Гр. София

Рецензент  
Доц. д-р Даниела Георгиева  
Подпис: